

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань екологічної політики та природокористування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-27-06; факс: 255-22-72

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, внесений народними депутатами України Василевською-Смаглюк О.М., Бондаренком О.В., Копиленком О.Л. та Кривошеєвим І.С. (реєстр. № 5379)

За дорученням Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. від 15 квітня 2021 року Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 08.09.2021 (протокол № 95) розглянув проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (реєстр. № 5379 від 14.04.2021), внесений народними депутатами України Василевською-Смаглюк О.М., Бондаренком О.В., Копиленком О.Л. та Кривошеєвим І.С.

Як зазначено у пояснювальній записці, метою законопроекту є стимулювання відродження та розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, зокрема, вдосконалення окремих законодавчих актів, що регулюють питання використання земель, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи з метою їх належного дослідження та надання можливостей до їх використання відповідно до науково-обґрунтованих показників та обмежень.

Основні зміни, що пропонуються законопроектом, стосуються законів України “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – Закону) та “Про місцеві державні адміністрації”.

В указаних законах, зокрема, пропонується:

1) надати право обласним державним адміністраціям приймати рішення про можливість використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення, що належать до радіоактивно

забруднених, на підставі експертного висновку щодо радіологічного стану забруднення території, наданого Національною комісією з радіаційного захисту населення України за результатами дозиметричної паспортизації відповідної території;

2) скасувати заборону на будівництво нових, розширення діючих підприємств, безпосередньо не пов'язаних із забезпеченням радіоекологічного, соціального захисту населення, а також умов його життя та праці у зоні гарантованого добровільного відселення;

3) у зоні посиленого радіоекологічного контролю заборонити планову діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля", за відсутності висновку з оцінки впливу на довкілля та експертного висновку щодо радіологічного стану забруднення території, наданого Національною комісією з радіаційного захисту населення України за результатами дозиметричної паспортизації відповідної території.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило зауваження та пропозиції до законопроекту, зокрема.

ГНЕУ відмічає, що визначення Порядку використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення, що належать до радіоактивно забруднених земель, відноситься до компетенції Кабінету Міністрів України, як це передбачено Конституцією України та Законом України «Про Кабінет Міністрів України».

Також ГНЕУ зазначає, що згідно зі статті 9 Закону управління зоною гарантованого добровільного відселення здійснюється відповідними обласними радами. Однак законопроектом у змінах до статті 15 Закону запропоновано визначити, що «можливість та умови використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення, визначається відповідними обласними державними адміністраціями...», що не кореспондується з запропонованими у законопроекті змінами до статті 21 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», згідно з якими рішення про можливість та умови використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення можуть прийматися місцевими державними адміністраціями, оскільки згідно зі статтею 1 названого Закону до місцевих адміністрацій, крім обласних, відносяться також місцеві адміністрації у районах, містах Києві та Севастополі.

Разом з тим, Комітет звертає увагу, що Кабінетом Міністрів України з 1994 року не вносились зміни до переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення, як цього вимагає пункт 8 Постанови Кабінету Міністрів Української РСР від 23 липня 1991 р. № 106 «Про організацію виконання постанов Верховної Ради Української РСР про порядок введення в дію законів Української РСР "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" та "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи", а остання дозиметрична паспортизація із зазначенням очікуваних доз опромінення населення проводилась у 2011-2012 роках, яка має оприлюднюватися один раз на три роки, як цього вимагає Закон.

Комітет вважає, що зауваження та пропозиції ГНЕУ можна врахувати при підготовці законопроекту до другого читання.

Національна комісія з радіаційного захисту населення України надала пропозицію про необхідність врахування того, що можливість та умови використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення, визначаються відповідними обласними державними адміністраціями у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Комітет вважає, що зазначену пропозицію можна врахувати при підготовці законопроекту до другого читання.

Стосовно повноважень Верховної Ради України з формування Національної комісії з радіаційного захисту населення України, Комітет звертає увагу, що у Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року український народ проголосив незалежність української держави та, враховуючи виключну суспільну значущість ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, важливість і складність цього завдання та необхідність запобігання повторенню жахливої катастрофи, в розділі 7 Декларації проголошено, «Українська РСР має національну комісію радіаційного захисту населення». Діяльність НКРЗУ врегульована законодавством України, а саме статтею 8-1 Закону України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання», якою визначено повноваження Верховної Ради України щодо забезпечення захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання належать, зокрема, затвердження Положення та персонального складу Національної комісії з радіаційного захисту населення України.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України у своєму висновку висловило зауваження та пропозиції до законопроекту, зокрема, пропонує статті 16 Закону доповнити новим абзацом такого змісту: «будівництво нових, розширення діючих підприємств, безпосередньо не пов'язаних із забезпеченням радіоекологічного, соціального захисту населення, а також умов його життєдіяльності, дозволяється при умові, що ефективна доза опромінення людини не перевищує 1,0 мЗв на рік понад розрахункову дозу у цій зоні в доаварійний період.», адже запропоноване законопроектом вилучення зі статті 16 Закону третього абзацу, яким передбачається зняття обмеження в зоні гарантованого добровільного відселення щодо будівництва нових та розширення діючих підприємств, безпосередньо не пов'язаних із забезпеченням радіоекологічного, соціального захисту населення, а також умов його життя та праці, потребуватиме запровадження певних норм щодо здійснення цієї діяльності з метою унеможливлення негативного впливу випромінювання на здоров'я людей.

Автори законопроекту відмічають, що станом на сьогодні Кабінетом Міністрів України не прийнято порядок використання земельних ділянок, розташованих у зоні гарантованого добровільного відселення. Відтак, питання можливого потенційного використання цих земельних ділянок, з урахуванням нормативних та науково-обґрунтованих обмежень не можливо.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерство фінансів України в своїх висновках зазначають, що реалізація положень проекту

може потребувати додаткових видатків державного бюджету та місцевих бюджетів на розроблення експертного висновку та дозиметричної паспортизації.

Комітет відмічає, що зазначені видатки державного бюджету та місцевих бюджетів на розроблення експертного висновку та дозиметричної паспортизації мають бути передбачені у державному бюджеті України відповідно до Закону України “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи”, оскільки здійснення дозиметричної паспортизації є гарантією безпечного проживання населення на радіоактивно забруднених територіях та забезпечує право громадян України на отримання інформації щодо рівнів опромінення людини та заходів захисту від впливу іонізуючого випромінювання в місцях їх проживання чи роботи відповідно до законів України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання» та “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи”. Автори законопроекту передбачають, що фінансування розроблення експертного висновку та дозиметричної паспортизації може здійснюватися за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу в своєму висновку до законопроекту визнав його положення такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Враховуючи вищевикладене, Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (реєстр. № 5379 від 14.04.2021), внесений народними депутатами України Василевською-Смаглюк О.М., Бондаренком О.В., Копиленком О.Л. та Кривошеєвим І.С., за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Співдоповідачем від Комітету з питань екологічної політики та природокористування визначено народного депутата України, голову підкомітету з питань подолання наслідків Чорнобильської катастрофи Кривошеєва Ігоря Сергійовича.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО